

Міністерство освіти і науки України
Державна наукова установа «Інститут модернізації змісту освіти»
Департамент науки і освіти Харківської обласної військової адміністрації
Національна академія педагогічних наук України
Північно-Східний науковий центр Національної академії наук
України і Міністерства освіти і науки України
Харківський національний педагогічний університет імені Г. С. Сковороди (Україна),
кафедра освітології та інноваційної педагогіки
Київський національний університет імені Тараса Шевченка (Україна)
Навчально-науковий інститут публічного управління та державної служби (Україна)
Кардіфський університет Метрополітан (Велика Британія)
Вестмінстерський університет (Велика Британія)
Європейський інститут безперервної освіти (Словацька Республіка)
Педагогічний інститут Чендуського університету (Китайська Народна Республіка)
Університет імені Неджметтіна Ербакана (Туреччина)
Інститут публічного адміністрування при Університеті Миколаса Ромеріса (Литва)
Центр музично-освітньої майстерності (Париж, Франція)

МАТЕРІАЛИ

**VII Міжнародної науково-практичної конференції
«ПСИХОЛОГО-ПЕДАГОГІЧНІ ПРОБЛЕМИ
ВИЩОЇ І СЕРЕДНЬОЇ ОСВІТИ В УМОВАХ СУЧАСНИХ
ВИКЛИКІВ: ТЕОРІЯ І ПРАКТИКА»
«PSYCHOLOGICAL AND PEDAGOGICAL PROBLEMS OF
HIGHER AND SECONDARY EDUCATION IN THE CONDITIONS
OF MODERN CHALLENGES: THEORY AND PRACTICE»
(м. Харків, 16 – 18 березня 2023 року)**

**Харків
2023**

Драгунова М. Б., Нечаєв М. П.	
Особливості надання якісних освітніх послуг в закладах вищої медичної освіти в умовах сучасних викликів.....	735
Дрозд М. П.	
Методи формування духовно-моральних цінностей здобувачів вищої педагогічної освіти.....	737
Думбур О. А., Ткачова Н. О.	
Креативне мислення як педагогічна категорія.....	738
Євтушенко Н. С., Твердохлєбова Н. Є., Сухенко О. В.	
Педагогічні особливості підготовки майбутніх фахівців за спеціальністю «Цивільна безпека»	740
Єльнікова Н. І.	
Формування та розвиток орфоепічної компетенції в майбутніх працівників правоохоронних органів.....	743
Ємець А. А., Коваленко О. М.	
Проблеми фахової підготовки майбутнього учителя початкових класів в умовах сьогодення.....	746
Жога Р. А.	
Специфіка персонального освітнього середовища професійної підготовки майбутніх учителів музичного мистецтва без початкової музичної освіти.....	748
Жуков В. П.	
Актуальність проблеми формування етико-партисипативної культури майбутніх учителів.....	751
Задоя С. Ю	
Змістовий і дефінітивний аналіз поняття «розвиток творчого потенціалу учнів» у процесі бандурного музикування.....	753
Зарубенко О. Г., Зеленська Л. Д	
Показники естетичної вихованості майбутніх учителів.....	755
Захарова В. В.	
Підвищення рівня правової культури молоді в освітньому процесі України.....	758
Звєкова С. М.	
Методи формування дослідницької компетентності в майбутніх бакалаврів спеціальної освіти.....	760
Іванова В. Ю.	
Формування самоосвітньої компетентності майбутніх молодших бакалаврів музичного мистецтва в площині культурологічного підходу.....	763
Ільченко О. Ю	
Реалізація принципу академічної доброчесності при підготовці здобувачів вищої освіти.....	765
Іонова О. М, Ма Лі, Чень Цюнцун	
Компетентнісний підхід до підготовки майбутнього вчителя музичного мистецтва.....	769

мережі Інтернет есе та їх оцінку. Такі есе мають торкатися питань відповідальності, толерантності, милосердя, гідності, самодостатності тощо. Здобувачам пропонується прочитати щонайменше 3-4 есе, визначити їх сильні та слабкі сторони, а також оцінити кожне есе, висловивши власну позицію з кожного з них.

Продуктивним у контексті формування духовно-моральних цінностей у здобувачів вищої педагогічної освіти вважаємо кейс-метод. Це інтерактивний метод навчання, який дає можливість наблизити освітній процес до реальної практичної діяльності майбутніх фахівців. Це сприяє формуванню здатності аналізувати та діагностувати питання духовності особистості майбутнього фахівця ще на етапі його підготовки, визначити орієнтири для подальшого самовдосконалення.

Отже, реалізація духовно зорієнтованого змісту вищої педагогічної освіти, оптимальний вибір активних і інтерактивних методів навчання і виховання дає можливість розв'язати проблему підвищення рівня сформованості духовно-моральних цінностей особистості майбутніх фахівців на етапі їхньої фахової підготовки.

Список використаних джерел

1. Костик Є. В. Виховання духовно-моральних цінностей у студентів педагогічних університетів: автореф. дис. ... канд. пед. наук: 13.00.07. Луганськ, 2011. 20 с.
2. Целякова О. М. Духовність і ціннісні орієнтації студентської молоді України в трансформаційному суспільстві. *Гуманітарний вісник*. 2009. № 38. С. 222-232.

КРЕАТИВНЕ МИСЛЕННЯ ЯК ПЕДАГОГІЧНА КАТЕГОРІЯ

Думбур О. А.

здобувач другого (магістерського) рівня вищої освіти,
Харківський національний педагогічний університет імені Г. С. Сковороди,
м. Харків, Україна

Ткачова Н. О.

доктор педагогічних наук, професор,
Харківський національний педагогічний університет імені Г. С. Сковороди,
м. Харків, Україна

В умовах динамічних змін сучасного суспільства особливого значення набуває здатність його членів до прояву креативного мислення. Це пов'язане насамперед із тим, що з кожним роком працівники мають вирішувати все більш складні, багатоаспектні завдання, адекватно реагувати на динамічні зміни навколишнього середовища, створювати та реалізовувати різноманітні інноваційні технології, тобто креативне мислення стає життєво необхідною властивістю сучасної особистості.

Як встановлено на підставі аналізу наукової літератури, саме поняття «креативне мислення» визначається неоднозначно. Тому для дослідження цього феномену доцільно уточнити його авторське розуміння.

Очевидно, що зазначене поняття створено шляхом поєднання двох термінів – «мислення» і «креативний». Зокрема, у філософській науковій літературі мислення визначається як вища форма активного відображення об'єктивно існуючої реальності, що забезпечує узагальнене пізнання суттєвих зв'язків між різними предметами і явищами, формулювання людиною нових ідей. У психології мислення розуміється як мотивований потребами психічний процес, спрямований на реалізацію особою визначених цілей, що мають для неї особистісний сенс [5, с. 7].

Термін «креативний» походить від слова «креативність». У дослідженні з'ясовано, що поняття «креативність» увів у науковий обіг у 1959 р. Дж. Гілфорд, який тлумачив його як прояв дивергентного мислення людини, завдяки якому вона здатна визначати практично безліч різних способів розв'язання проблеми, а як наслідок – отримувати несподівані висновки й результати. Таке мислення автор протиставив конвергентному мисленню, спрямованому на отримання одного правильного (оптимального) варіанту розв'язання проблеми [1, с. 12].

У енциклопедії сучасної України зазначається, що креативність являє собою творчий потенціал особистості, її творчі здібності, що виявляються в її мисленні, почуттях, спілкуванні з іншими людьми, а також в оригінальному продукті діяльності людини. Зазначену властивість зазвичай вирізняють інтерес і висока чутливість особи до вирішення складних завдань та взагалі до всього незвичного, відкритість до нового досвіду, здатність убачати проблеми в тривіальних, на перший погляд, речах, самостійність і незалежність індивідуальних поглядів та оцінок [2].

Неоднозначність тлумачення вченими вищевказаних термінів спричинила появу різних визначень дефініції «креативне мислення». Зокрема, ученими під цим поняттям розуміють:

- процес, у якому створюється щось нове нестандартним, нешаблонним способом (О. Передерій [7]);
- здатність людини оригінально, швидко, флексибільно продукувати нестандартні ідеї (Н. Макаренко [6]);
- винахідливість, здатність мислити нестандартно, знаходити нові рішення в кризових ситуаціях (Н. Вовчаста, О. Байрамова, Г. Чорна [3]);
- компетентність особистості, що проявляється в її здатності продуктивно генерувати, оцінювати й удосконалювати ідеї, результатом чого може стати прийняття ефективних та оригінальних рішень, зрушення в знаннях та дієвий прояв фантазії (О. Юрченко [8]);
- здатність виходити за межі традиційних міркувань, бути оригінальним у своїх ідеях; незвичайне бачення проблеми й визначення нових підходів до її розв'язання, перенесення знань та вмінь, способів дій у нові ситуації (Н. Жидкова [4]).

На підставі узагальнення наукових позицій різних учених зроблено висновок про те, що креативне мислення являє собою здатність особистості нестандартно сприймати об'єкти навколишнього світу, генерувати принципові нові ідеї та незвичайні рішення поставлених завдань. На підставі вивчення наукової літератури також з'ясовано, що основними ознаками креативного мислення є такі: швидкість, гнучкість, оригінальність, метафоричність.

Список використаних джерел

1. Guilford J. P. (1986) *Creative Talents*. New York, 1986. P. 12.
2. Андрієвська В. В. Креативність. Енциклопедія Сучасної України: енциклопедія / гол. редкол.: І. М. Дзюба, А. І. Жуковський, М. Г. Железняк та ін. Київ: Інститут енциклопедичних досліджень НАН України Енциклопедія сучасної України. Т. 15. URL : <https://esu.com.ua/article-2380>.
3. Вовчата Н., Байрамова О., Чорна Г. Розвиток навичок креативного мислення у здобувачів вищої освіти. *Український педагогічний журнал*. 2022. Вип. 1. С. 67-97.
4. Жидкова Н. Критичне мислення у розвитку творчості учнів на уроках суспільствознавчих предметів. *Український педагогічний журнал*. 2020. Вип. 4. С. 180-191.
5. Кустов А. В., Алексєєва Ю. А. Мислення: психологічні, психопатологічні та психотерапевтичні аспекти: навч. посіб. Суми : Вид-во СумДУ, 2010. 324 с.
6. Макаренко Н. М. Психологічні чинники розвитку креативного мислення майбутніх практичних психологів: дис. ... канд. псих. наук. Київ, 2008. 248 с.
7. Передерій О. Розвиток креативного мислення старшокласників як пріоритетний напрямок діяльності сучасної української школи. *Наука і освіта*. 2018. № 11-12. С. 16-24.
8. Юрченко О. Креативне мислення: чи можливо оцінити та як його перевірити? URL : <http://bckolegium.com.ua/news/4125-kreativne-mislennya-chi-mozhливо-ocniti-ta-yak-yogo-perevriti.html>.

ПЕДАГОГІЧНІ ОСОБЛИВОСТІ ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНІХ ФАХІВЦІВ ЗА СПЕЦІАЛЬНІСТЮ «ЦИВІЛЬНА БЕЗПЕКА»

Євтушенко Н. С.

кандидат технічних наук, доцент,

Національний технічний університет «Харківський політехнічний інститут»,
м. Харків, Україна

Твердохлєбова Н. Є.

доктор філософії, доцент,

Національний технічний університет «Харківський політехнічний інститут»,
м. Харків, Україна

Сухенко О. В.

викладач,

Фаховий коледж Національного Фармацевтичного Університету,
м. Харків, Україна